

Kansalaisyhteiskunnan merkitys ja tulevaisuus

Kristiina Kumpula

?

Mitä on kansalaisyhteis kunta

- Ihmiset yhteisten arvojen ja intressien pohjalta edistävät tavoitteitaan yhteiskunnassa
- julkisen sektorin ja markkinasektorin vastapainona ja täydentäjänä.
- Teknologia mahdollistaa kansalaistoiminnan organisoimisen verkostomaisesti ja kevyesti, ilman yhdistystoimintaan kuuluvia hallinnollisia velvoitteita = neljäntenä sektorina
- Kansalaisyhteiskunta on laajempi kuin järjestötoiminta

Moniääninen kansalais-yhteiskunta

- Kansalaisyhteiskunta on moniääninen, riitasointuinen ja alati muuttuva
- Kenelläkään ei ole mahdollisuutta puhua "kansalaisyhteiskunnan puolesta"
- Yksimielisyys joistakin asioista
 - Autonomia
 - Sisäiset demokraattiset prosessit/jäsenyys, vapaaehtoisuus
- Rahoitusta ei enää pidetä suomalaisen yhteiskunnan kannalta itsestäänselvänä

Erilaiset roolit

- Kansalaisaktiivisuus
- Alusta yhteistoiminnalle
- Kriittinen,
- Uusien innovaatioiden kehittäjä
- Palvelutoiminta
- Toisen, erilaisen tiedon tuottaminen
- Julkisen/yksityisten palvelujen täydentäjä
- Vertaistuki
- Sosiaalisen pääoman vahvistaminen

Oikeusvaltio ja perusoikeudet

- Vuorovaikutus ja tasapaino
 - Kansalaisyhteiskunta tarjoaa foorumin kansalaisten osallistumiselle ja valvonnalle, kun taas oikeusvaltio takaa oikeudenmukaisuuden, lakien noudattamisen ja kansalaisten perusoikeuksien suojan.
- Valvonta ja vastuu
 - Kriittinen valvojan rooli.
- Osallistuminen ja luottamus
 - Sitoutuminen demokratian prosesseihin
 - Suomalainen paradoksi
- Jatkuvuus – tasapainon kehittäminen

Järjestö- toiminta elää

- 100 000 järjestöä, joista 11000 Sosiaali- ja terveysalalla
- Sosiaali- ja terveysalalla 1,3 miljoonaa jäsentä,
- 500 000 vapaaehtoista,
- 260 000 vertaistukijaa
- Kymmeniätuhansia työntekijöitä
- SPEK/MLL/4H/SPR arvioivat vapaaehtoistoiminnan arvoksi 101-163 ME/vuosi

Muutokset järjestö- toiminnassa

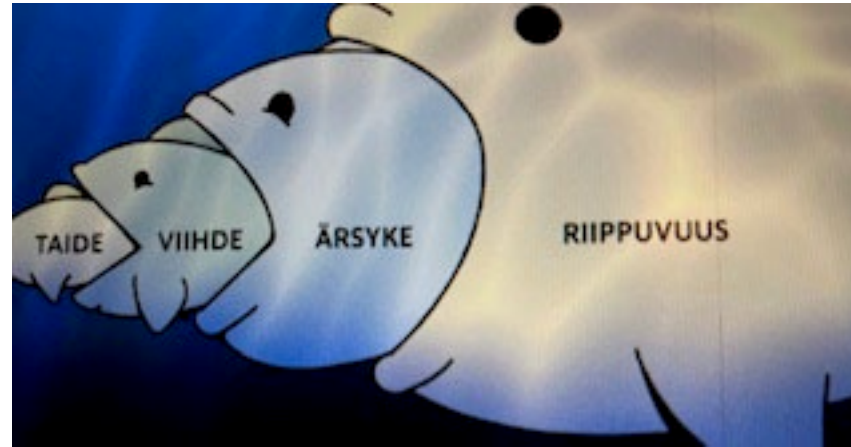
Hybridi- mallit

- toimintamallit haetaan yksityiseltä tai julkiselta sektorilta (strategiat, KPI)
- asiakaslähtökohtaisuus (vrt. aktiivikansalainen, tarvelähtöisyys)
- markkinalogiikka ylittää järjestölogiikan (palvelutoiminta vrs. Järjestötoiminta, tehokkuus vrs. vaikuttavuus)
- Yksilöllistyminen
- Lyhytaikaisuus – temaattisuus- rakenteet eivät kiinnosta

Autonomia – toteuttaja?

- Suomalainen kansalaisyhteiskunta poikkeuksellinen autonomiansa ja vapautensa näkökulmasta
- Autonomian lähtökohtana on toiminnan oman mission ja perustehtävän toteuttamisesta
- Demokratian ja osallisuuden näkökulmasta on tärkeää, että toimijat voivat päättää oman toimintansa tavoitteista
- Suomalaisessa yhteiskunnassa järjestöjen rooli on ollut keskeinen luottamuksen, osallisuuden ja sivistyksen vahvistamisessa
- Järjestöjen kautta syntyy tietoa, jota viranomaistoiminnalla ei ole

Lyhyt- jänteisyys

Järjestötoiminnalla on paljon kilpailijoita

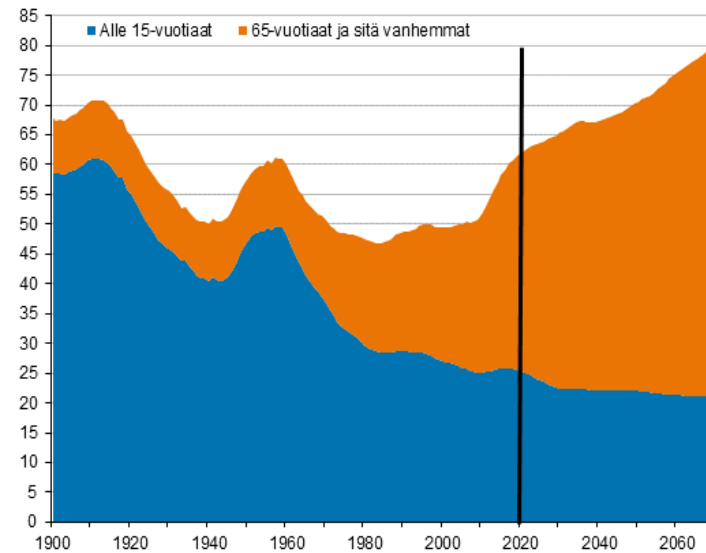
Toimijoiden aikajänne on lyhentynyt

Sosiaalisen median aktiivisuus on osa kansalaisaktiivisuutta ja toimintaa

(kuvio Ted Gioia)

Ikäpyramidi haastaa toiminta- malleja

Ikärakenne

Muutokset

- Mitkä ovat tulevaisuuden toimijoiden toimintamallit?
- Löytyykö uusia tapoja tavoittaa uudet toimijat?
- Yli 65 vuotiaiden merkitys myös järjestö- ja kansalaistoiminnassa vahvistuu?

Hyvinvointi

- Vapaaehtoistoiminta, arvoihin perustuva yhdessä tekeminen tuottaa hyvinvointia
- Kansalaistoiminnan suurin merkitys on arvojen ja merkitysten luomisessa
- Parhaimmillaan kansalaistoiminta luo sellaisia yhteisöllisen toiminnan malleja, jotka vaikuttavat yhteisön resilienssiin – kestäkykyyn
- Hyvinvointipalveluiden heikentyessä riippuvuus järjestöjen omaehtoisesta tuesta kasvaa?

Luottamus

- Demokratian ja hyvinvoinnin kannalta luottamus on strategisin kysymys:
 - Kriisitilanteissa saamme tukea
 - Äänemme tulee kuulluksi
 - Kokemuksemme on tärkeitä?
- Luottamus suomalaiseen järjestökenttään on säilynyt suhteellisen korkealla mutta sosiaaliset erot ovat selkeät, erityisesti luottamus omiin vaikutusmahdollisuuksiin heikot
- Luottamus luo myös tulevaisuuskuvaa – toivoa myös vaikeissa olosuhteissa

Yhteisöllisyys

- Kansalaistoiminta on fyysinen ja virtuaalinen yhteisö, johon ihmiset voivat liittyä omine lähtökohtineen
- Yhteisö ei ole paikkaan vaan merkityksiin ja arvoihin liittyvä yhteisö, jossa oma identiteetti ja osaaminen vahvistuvat
- Yhteisöön liittyminen tapahtuu omista tarpeista käsin
- Miten avoimia ja sallivia organisaatiot ovat? Miten yhteisöllisyyttä tietoisesti ruokitaan ja vahvistetaan?

Yhden- vertaisuus

- Syrjinnästä vapaata toimintaa
- Aktiivisen inklusiivinen, onko kaikilla yhdenvertaiset mahdollisuudet vaikuttaa toimintaan ja toiminnan tapoihin?
- Keiden ääni kuuluu järjestössä – ja järjestöistä?
- Aktiivinen verkottuminen ja kumppanuudet mahdollistavat erilaisten järjestöjen ja toimijoiden yhdenvertaisen osallisuuden ja kuulluksi tulemisen

Tulevaisuus

- Kansalaistoiminnan lähtökohdat missiossa ja arvoissa, joista se itse päättää
- Voi täydentää julkisia palveluja, ei niitä korvaa eikä saa toimeksiantoja – sopimuksellisuus
- Kansalaisyhteiskunnan moninaisuus ja monitoimijuus
- Uudet kumppanuudet osaamisen ja
- Voimakkaasti kansalais- ja perusvapauksien vahvistamista

Tulevaisuus

ARVOT JA MISSIO

RAHOITUS

OIKEUSVALTIO
OSALLISUUS

KIITOS!

kumpulakristiina01@gmail.com